

Főhajtás és a délvidéki magyarság

„Mindig a vakmerők mernek, s odahalnak,
S akkor a hitványok maradnak meg magnak,
Abból majd miféle magyar sarjak hajtnak?”
(*Döbrentei Kornél: Magyaroknak való*)

A sajtószervek hangzatos tudósításai arról számolnak be, hogy ez év tavaszán, a magyar–szerb megbékélés érdekében, a két államfő jelképesen fejet hajt a '42-es újvidéki razzia, illetve az 1944-es, '45-ös magyar holokauszt ártatlan áldozatai (emlékhelye) előtt, ezzel szimbolikusan bocsánatot kérve a két nép egymással szembeni sérelmeiért. Mivel a bejelentéskor arról nem szóltak a híradások, pedig, ha a szerb–magyar kapcsolatokról szót ejtenek, ez a legfőbb téma, hogy ez hol, mikor és milyen forgatókönyv szerint fog megtörténni. A háború alatt elesett vagy kivégzett szerbekre való emlékezés helye nem jelenthet gondot, hisz majd minden településen létezik ilyen szobor vagy emlékmű. Szabadkán, a városon belül is néhány. Elgondolkoztató viszont, hogy a száznál is több tömegsír közül, amelyekben ártatlan magyar kivégzettek vannak elhantolva, eddig a többségét még megjelölni sem volt szabad. Erre az ünnepi főhajtásra vajon melyik hely lenne a legalkalmasabb?

A logika azt diktálná, hogy a '42-es razzia áldozatairól a megemlékező tisztelgés az újvidéki Duna-parton álló emlékmű-komplexumnál történjen meg, a Délvidék mintegy negyvenezer magyar áldozatának emléke előtt viszont leróhatnák kegyeletüket ott helyben, elsétálva az újvidéki Honvédtemetőig, a fej nélküli turulszoborhoz. Oda, ahol a többéves kérelmezés után sem épülhetett fel a Makovecz által tervezett emlékkápolna, emlékeztetvén ezzel a gesztussal is a városi vezetők „(nem)megbékülési szándékára”, és ahol a magyarok által kihelyezett több száz fakeresztet a hatalom újra és újra megsemmisítette - ott fejet lehetne hajtani. De tán ennél is alkalmasabb

hely lehetne a csúrogi dögtemető, ahol a szemétkupacok közt a darabokra tört kőkereszt áll, vagy a bezdáni Istrebác, vagy a zombori gimnazisták jeltelen tömegsírja, vagy a Tisza menti települések hullámsírja. Persze, méltóbb hely lehetne a Kalmár Ferenc alkotta Vergődő madár szobránál, a szabadkai temető melletti téglagyár üregeiben nyugvók (részben rendezett) emlékhelyénél, de ez is a városon kívül esik, és a környezet sem a legmegfelelőbb.

Évekkel korábban az Aracs Társadalmi Szervezet indítványozta Kucsera Gézának, Szabadka akkori polgármesterének, hogy a délvidéki magyarság népiértésének mementőjára a városban egy központi emlékhelyet létesítsenek, vagy legalább egy méltó szobrot állítsanak fel, hivatkozva arra, hogy az előtte tisztségben lévő polgármester, Kasza József ehhez már beleegyezését adta. Kucsera a hivatalában fogadta Szervátiusz Tibort, Magyarország egyik legnevesebb szobrászművészt, a feleségemet és engem mint az Aracs T. SZ. képviselőjét, s megígérte, hogy intézkedni fog, de esze ágában sem volt cselekedni, hisz fontosabb volt neki a szerbekhez és a hatalomhoz fűződő lojalitása, mint a magyarság ügye. Még arra sem méltatta a neves szobrászt, aki késésgélesen elvállalta a szobor elkészítését, amivel a város is sokat kapott volna, hogy értesítse, a dolog már nem aktuális. Ha ez akkor megvalósult volna, most nem lenne kétséges a főhajtás helye. (Kucsera meg büszkélkedhetne „bátor” cselekedetével.)

Visszatérve a témához, lehetséges hely lehetne még az említett razzia színhelye is. A család elnevezésű szoborcsoportnál, ahol összemossa a '42-es áldozatokról való megemlékezéssel, és egy-két mondattal említést téve a magyar áldozatokról is, azt azonban nem részleteznék, hogy ez a tiszteletadás a '44-es és a '45-ös ártatlanul kivégzett magyar áldozatokra is vonatkozik, vagy

esetleg korábbiakra, mivel 1941-ben is végeztek ki magyar kommunistákat, pl. a szabadkai Sárgházban. Így, akárcsak a Tényfeltáró Bizottság munkájában, az 1941-től a '45-ig tartó időszakot egybevéve, a főhajtás alatt mindenki azt érthetne, amit akar.

A magyarság szempontjából a főhajtásnak legnagyobb nyomatókat a szerbiai parlament adhatna, de nem tudom elképzelni, hogy abban a közegben, ahol izzik a nacionalizmus, és ahol ott ülnek a radikális pártok, továbbá Koštunica pártjának, valamint másoknak a nacionalista tagjai, és az a Tomislav Nikolić, aki azt nyilatkozta, miszerint Srebrenicán nem volt népirtás, s Vukovár szerb város, hogy őszinte megbánást tanúsítva a szerbek előtt nyilvánosan elismerné a partizánok és Tito gaztetteit. Ez csak képmutatás volna, de még erre sem kerülne sor. Erre már abból is következtethetni lehet, hogy mindezidáig semmilyen jelentősebb intézkedést nem foganasítottak (szoborállítást, emlékhely-kialakítást, a tömegsírok rendezését stb.), ami egyenértékűvé tenné ezt a (közös) bocsánatkérést.

A legújabb sajtójelentések arról tudósítanak, hogy ez a közös bocsánatkérés mégis Csúrogon, a dögtemetőnél fog lezajlani, illetve a település raktárépületből átalakított múzeumában. A hírek arról is beszámolnak, hogy a telekredezés már megkezdődött, de a tervekről, az emlékhely kinézetéről semmit sem lehet hallani. Arról sem, hogy **ez a színhely, az ünneplés elmúltával kinek a gondozása alá tartozik majd. Még kevesebb szó esik arról, hogy a bocsánatkérések után (ami a magyarok részéről már számtalanszor elhangzott), szabadon emelhetünk-e emlékműveket a településeken belül is, vagy továbbra is a temetőinkben, templomaink kertjeiben vagy a településeken kívüli gödrök helyén kell megemlékeznünk. És végül felépülhet-e végre Újvidéken a Makovecz-tervezte emlékkápolna?** Erről sem beszél senki sem. Talán a főhajtás helye sem véletlenül esett erre a csúrogi dögtemetőre. Az igaz, hogy a magyarság szempontjából ez az egyik legfájóbb emléke a megtorlásoknak, de mivel a helyszín távol esik a nagyvárosoktól, a hírközlő helyektől és a politikai csomópontoktól, félő, hogy a szerb politikum az egészet elhallgatja majd, és a minimális sajtóvisszhang következtében a köztudatba bele sem kerül.

Ha a szerbiai parlamentben ez a közös főhajtás nem fog megfelelőképpen napirenden szerepelni, akkor ez a magyarság becsapását jelenti, amihez a magyar kormány megalkuvó módon asszisztál. Ez a képmutatás csak azt szolgálja, hogy Szerbia (látszólag) eleget tegyen a magyar kormányzati követeléseknek, s ezzel megszerezze a magyar kormány jóindulatát az EU-tagság elnyeréséhez. A délvidéki magyarságot pedig, mint eddig már számtalanszor, a rókaelkű szerb politikum bárányszőnyegbe bújt farkasként becsapja és kismemizi azzal, hogy miközben majd minden településen ott állnak a szerb emlékhelyek, a magyarok pedig kegyeletadásra továbbra is mehetnek a dögtemetők szemétkupacai közé, a lebetonozott gyártelepekre, jobb esetben a temetőinkben felállított kopjafákhoz vagy a jelöletlen sírjaikhoz. Láttuk már, hogy a korábbi szocialista magyar kormány gyenge, megalkuvó politikája, mind Erdély, Kárpátalja és a Felvidék esetében csődöt mondott, s félő, hogy a látszat ellenére itt is ez következne be. Mint ahogyan Tomislav Nikolić már elmondta, miszerint betont húzunk a két nép ellenséges múltjára, ezt a kivégzett ártatlan magyarok esetében már megtették. A tömegsírok egy részét már beton fedi. A délvidéki magyarságnak meg továbbra is annak a szerb politikai követelménynek a közepette kell élnie, amint azt (a jugo-szimpatizáns) A. Sajti Enikő már korábban megfogalmazta, miszerint: „az államhűség két világháború közötti követelménye, a kommunista rendszerrel történő aktív politikai azonosulással transzformálódott, amelyet a megtorlások, tömeges kivégzések vonatkozásában megkövetelt kollektív amnézia egészített ki. A magyarokat, avagy korabeli kifejezéssel élve, a »bűnös magyar fasisztákat« megbüntető kollektívumként kezelték, (...) »a bűnbocsánathoz« pedig a hatalom feltétel nélküli elfogadásán és szolgálatán át vezetett az egyetlen út.»

A hazug megbánást, az EU által kikényszerített és a magyar kormány által követelt, szerb részről fogcsikorgatva elfogadott közös magyar-szerb főhajtás várható jellegét leghívebben a '42-es razziára való ez évi januári megemlékezés vetíti előre. Talán még eddig sohasem hangzott el a szónoklatokban annyi „magyar fasiszták bűnei”,

a „megbocsájthatatlan kegyetlenkedések” stb. vád, mint most, amikor először vettek részt Magyarország képviselőjében magas rangú vendégek, miközben a pár hónap múlva bekövetkező megbékélésről, a főhajtásról egy (eltévedt) szó sem esett. Még Pásztor István, a VMSZ elnöke sem koszorúzhatott és vehetett részt az ünnepi protokollban. Volt mit tapasztalniuk Magyarországon miniszterelnök-helyettesének, Navracsics Tibornak és a belgrádi magyar nagykövetnek, Nikowicz Oszkárnak, akik kénytelenek voltak mindezt végighallgatni.

A magyar kormányban állna az (ál-szent) szerb szavak mellé tetteket is követelni tőlük, hisz ez bizonyítaná az igazi megbánást és megbékélést. Nem meghunyászkodva, a lehetőségeket elszalasztva, hanem bátran kell kiállni egyszer már a határon túli magyarságért, és valódi eredményeket elérni. Legalább a fent említett kételyeket eloszlatni.

A délvidéki magyarságban pedig lehetne anynyi erő, ha még közösségként definiálja magát és nem egy szervezetlen tömegként, hogy halottaiknak méltó emlékműveket állítanak (ahogyan tették ezt a dél-szerbiai albánok). Mert ez is hozzátartozik a nemzeti öntudat erősítéséhez, amiben mi ugyancsak hiányt szenvedünk. Többek közt ez is az egyik oka a délvidéki magyarság rohamos fogyásának.

Épp ennek az orvoslására a Magyar Nemzeti Tanács egy népesedési stratégia kidolgozását ígéri, amelynek dr. Korhecz Tamás szerint három problémakört (a beolvadást és az elköltözést nem számítva) mindenképp tartalmaznia kell. Az első, megszüntetni azt a tévhitet, hogy a gyermekvállalás csökkenése anyagi nehézségekkel magyarázható. A második, a fogyasztói értékrendszer eluralkodása az erkölcsösségen alapuló (család, összetartozás, felelősségvállalás, keresztény hit stb.) értékrendszerrel szemben. A harmadik, az anyaság megbecsülése. (M. Sz. 2012. XII. 22-23.) Ez a három, illetve öt ok számbavétele olyan általános jellegű, amely minden elkényelmesedett nyugati társadalomban jelen van, ezzel szemben a délvidéki magyarság igazi gondjairól, és az ebből eredő gyermektelenség okairól egy szót sem szolt. Ezen okok orvoslása nélkül pedig nehezen lesz megvalósítható az MNT népesedési stratégiája, amit már most sikernek mutat-

nak be. Az is lehet, hogy a szólamok hangoztatásán, azaz a stratégia elkészítésén kívül az MNT a megvalósítás érdekében nem fog tenni semmit sem, hisz olyan követelményekkel kellene előállnia a szerb hatalommal szemben, amit az MNT nem mer, de nem is hajlandó felvállalni.

Úgy tűnik az MNT már „kiadta a parancsot” a médiumoknak, bizonyítva ezzel is a szilárd elhatározását, mivel a Korhecz-nyilatkozat után majd minden sajtószerv ezzel a témával foglalkozott. Többek között az Újvidéki Televízió magyar szerkesztősége is a Napjaink című 2013. I. 14-i műsorában, amely botrányosan színvonalatlan volt, és ha nem készült volna kapcsolósos szabadkai stúdióinterjú dr. Korhecz Tamással, aki elmondta a dolog lényegét, az egész adás a butaságok tárháza lett volna. Az újvidéki stúdióba hívott vendég egyetlenegy kérdésre sem tudott lényegre törően válaszolni, mindig mellébeszél, méghozzá olyan nyelvi hibákkal, ami semmiféleképpen sem illik egy magát értelmiséginek tartó egyénhez. Ha az MNT ilyen „szakemberekkel” kívánja megoldani a Délvidék népesedési gondjait, akkor biztosra vehető, hogy ez kudarcra van ítélve.

Az Aracs folyóirat, amint már oly sokszor, 2004-ben is részletesen feldolgozta ezt a problematikát, (G. J. Az erózió ellen, Aracs, 2004. III. 15. és VI. 4.) ezért most csak azokkal a legjelentősebb okokkal foglalkozunk, amelyek megoldása nélkül nem képzelhető el a délvidéki magyarság népesedési mutatóinak javulása. A cikk a már felsorolt „általános” okok mellett a következő problémák megoldását tartja szükségesnek: 1. az egészséges nemzettudat kialakítása, 2. a bünyös nemzet tudatának a gyökeres megszüntetése, 3. a teljes (nem csak szajkózott, látszólagos) egyenjogúság biztosítása, 4. az otthonérzetnek a megteremtése, amibe belefoglaltatik a területi és a perszonális autonómia, valamint 5. a hosszú távú biztos jövőképek kialakítása.

A felsoroltakból most csak kettőt szeretnék kiemelni. (A részletes tanulmány megtalálható az említett folyóiratszámokban).

„Az a tény, hogy Szerbiában a magyarság mindig másod-, harmadrangú állampolgárnak számított, aminek megkülönböztető hátrányait a születésünktől a halálunkig kénytelenek vagyunk eltűrni, sőt az utóbbi időben a sírgyalázások mi-

att még a halálunk után is, sokakban megingatja a magyarságuk vállalását. Ez a káros hatás főleg a tanügyi intézményekben jut kifejezésre. Az a már a magyarok által is természetesnek tartott szokás, miszerint mindig, minden iskolai rendezvény, ünnepség, verseny stb. a szerb nyelvűvel kezdődik, még a többségében magyarul lakta településeken is, eleve hátrányos megkülönböztetést jelent. Sőt azt példázza, hogy magunk is egyetértünk ezzel a megbélyegző degradálással. Pedig az egészséges életösztön, az emberi büszkeség s gerincesség a tiltakozást, az ezzel való szembefordulást diktálná. Miként várhatjuk el gyermekeinktől, hogy egy öntudatos, karakteres, egészséges jellemmé fejlődjenek, ha tudatosan olyan közegbe kényszerítjük őket, ahol megalkudni, meghunyászkodni, mindezt a megaláztatást pedig még dicsőíteni is kénytelenek. Nem beszélve az utóbbi időben mind gyakoribb bánatalmazásokról, zaklatásokról, a szórakozási lehetőségek beszűküléséről, amivel nap mint nap kénytelenek szembesülni. Amíg politikusaink, a magyar politikai pártok és a magyar értelmiség csak fejcsóválással, hatástalan tiltakozó nyilatkozatokkal és soha be nem tartott ígéretekkel igyekeznek némi erkölcsi támogatást biztosítani ebben a szellemi fertőben s nyomorban felnövő fiataloknak, addig ne reménykedjen senki sem a délvidéki magyarság erkölcsi megújulásában. Mert amíg nemzedékek nőnek fel sérült lélekkel, meggörbített gerinccel, félelemmel a szívükben és egyéniségükben sérült, kisebbségi tudattal, addig föltámadást remélni egy ilyen közösségtől balgaság és naiv szemfényvesztés. És itt mindjárt folytathatnánk a bűnös nemzet megbélyegzéssel is. A csúrogi és zsabylai magyarok mind a mai napig kollektívan háborús bűnösöknek vannak nyilvánítva, amit minden alkalommal, ha erre a szerb hatalomnak a piszkos, sovinszta ügyeinek palástolásakor szüksége van, előhúznak. A délvidéki magyarság mindaddig káros, fasiszta nemzet lesz, amíg el nem tűnik szülőföldjéről, erről a Trianonban elrabolt területről. Széchenyi gondolata sohasem volt ránk vonatkoztatva annyira aktuális, mint most, miszerint »csak a civilizált világ közvéleménye tudna talán megálljt mondani annak az ördögi kormányzati tendenciának, amelynek folytán bennünket mint nemzetiséget lassan legyilkolnak«.

Nem lehet erkölcsi megújulást, még kevésbé szellemi és létszámbeli gyarapodást remélni e közösségtől mindaddig, amíg a délvidéki magyarságban a hontalanság, a bizonytalan jövőkép és a megalázó másodrendűség tudata él. Nem lehet egy lelkében összetört, meggyötört, életösztönét elveszejtett közösségtől, poraiból föltámadó fönix módjára megújulást remélni addig, amíg ezek a már felsorolt okok meg nem szűnnek. Egy közösség csak akkor tud létezni, ha alkothat, jövőt teremthet, és ha mindezt biztosítva látja. Akkor vállal utódokat, ha a munkája gyümölcsét a gyermekeire átruházhatja, akik az alkotását majd tovább építik, büszkén emlékezve a lelkes elődökre. »Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne« – írja Tamási Áron. Ezt az otthont meg kell teremtenünk, ha itt élni akarunk. (...) A délvidéki magyarság mindaddig otthontalannak érzi magát (még ha a saját szülőföldjén is él), amíg sorsát nem saját maga irányíthatja. A területi és a személyi autonómia, a valódi egyenjogúság és a biztos jövőkép elengedhetetlen föltétele a megmaradásunknak. E nélkül az erkölcsi, a szellemi és a létszámbeli megújulás csak naiv vágyalom lehet, amit a történelem könyörtelenül elsodor.”

A másik fontos követelménye a népességfogyás megállításának az erős nemzettudat kiépítése. Korhecz erről sem szólt egy szót sem, már azért sem, mert ez – annak ellenére, hogy ezt lépten-nyomon hangoztatják -- nem illik bele a Lovas Ildikó által diktált MNT kultúrpolitikába. Azokkal az értelmiségi csoportokkal ugyanis, amelyek tagjainak egy része korábban a Jugoszláv Kommunista Párt magyar szószólói voltak, sőt, az '50-es és a '60-as években a magyar kisebbség beolvadását szorgalmazták, most pedig a jugo-liberalista vonalat képviselik, azoktól nem várható el a délvidéki magyarság nemzettudatának az erősítése. Alexa Károly ezt az értelmiségi csoportot így jellemzi. Ők voltak „a titoista pártállam jól fizetett pszeudomagyarjai, paramagyarjai. Akiknek egyik vezére (itthon is akadémikus lett belőle), később a legrondább Illyés-ellenes szövegek egyikének szerzője, például kitalálta a magyar irodalomtól független jugoszláviai magyar irodalomtörténetet, magyarán: a trianoni végzést érvényesnek hirdette a múltban is, amely könyvben – ó, a szakszerűség! – Zrinyi után mindjárt

Hoblik Márton következik” /.../ „tudták ők maguktól is, hogy a hatalom mellé kell állni. Mint pozsonyi, ungvári vagy kolozsvári eszmetársaik, nem is beszélve a bukaresti fajtájukbélielkről. Tudják ma is, hiszen akik még élnek, jobbára az itteni liberálisok társulatától kaptak szellemi állampolgárságot. Hogy miféle hazába? Ezt nem firtatják.” Miként lehetne a nemzettudat erősítését elvárni attól a Tolnai Ottótól, aki úgy nyilatkozott kevélyen, miszerint „... a jugoszláviai magyar író attól különb, hogy van tengere (a vajdaságinak mára már aligha)”.

Azok pedig, akik az egyetemes nemzeti kultúrát kívánták szolgálni, „gyorsan intézményen kívül találták magukat. (...) Helyette egy látszat-kultúra került piedesztálra, a valódi magyar kultúra pedig a széleken, »földalatti« mozgalmakban húzódott meg. (...) Nem véletlen tehát, hogy az elmúlt évtizedek kedvezményezettjei ennyire féltik pozíciójukat. Azzal, hogy megjelent egy másféle szemlélet, (...) amely eltér az eddig erőltetett arctalan kánontól, hisztérikus rohamot kaptak. Kizárólagos hatalmukat érzik veszélyben, hiszen jószerivel csak e kánon művelői irányíthatnak. Most visítanak.” – nyilatkozta Bicskei Zoltán mint a Magyar Művészeti Akadémia külhoni tagja. (M. Sz. 2013. I. 3.) Ezen nyilatkozat után, amelyben Lovas Ildikó pártfogoltjainak, azaz a jugo-liberálisoknak a tevékenységét Bicskei nemzetellenesnek minősítette, és akitől az MNT a megoldást várja, biztosra vehető volt, hogy szó nélkül nem fogják hagyni ezt az értékelést. A támadás dr. Gerold László részéről érkezett. A Vajdaság Ma délvidéki hírportálon (2013. I. 10.) Itt és így címen a vádak özönét zúdította a cikkeire, de nem a szerzőre, hisz annyi bátorsága már nem volt, hogy szembeszálljon Bicskei éles tollával, hanem bizonyos (általa kreált) formákra hivatkozva, az ártatlan újságíró-szerkesztőn töltötte ki dühét.

Tette ezt mérgében, annak ellenére, hogy az újságíró eleget téve az újságírás legelemibb szabályának, azaz annak, hogy lásson nyilvánosságot mind a két fél szemlélete, szabályosan járt el. Gerold még attól sem riadt vissza, hogy burkoltan bár, de megfenyegesse a cikkíró (ha már a hatalom az ő pártján áll), mondván, „kíváncsi vagyok, sajtóetikai bizottságunk felfigyel-e erre a nemcsak ostoba, hanem (...) megalázó gesztusra” – jelezve ezzel igényét az újságíró megbüntetésére. Amint Bicskei mondta, most sikítanak. (Csak mellékesen jegyzem meg, hogy az a személy papol ostobaságokról, aki a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének a tanáraként beszédében nem tud különbséget tenni a „köszönve” és a „köszönhetően” fogalmak között. Lásd! az Újvidéki rádióban elhangzott stúdióbeszélgetésben, 2013. 01. 26.)

A Gyurcsány-kormány idején még érthető volt, hogy ez a jugo-liberális kultúrpolitikai irányvonal élvezi az anyaország anyagi és erkölcsi támogatását, pénzt, paripát, kitüntetést, az viszont már teljesen érthetetlen, hogy a mostani egységes nemzetben gondolkodó Orbán-kormány miért pártolja, segíti ezt a globalista értelmiségi irányzatot. Az MNT kétkulacsos politikája, amely minden nemzeti irányultságú kulturális tevékenységet gátolni igyekszik, ha csak nem az ő fennhatósága és irányítása alatt működik (példa erre a Magyarokarszai Íróklub szervezőbizottságának a leváltása, és Hornyik Miklós szavaival élve az „ügyeletes jugoszláv” elnöki kinevezése), vagyis kétséges, hogy a népesedési stratégiát ilyen értelmiségi csoporttal véghez tudja vinni az MNT.

Végezetül, a leírtak kapcsán, én nem hiszek a főhajtás és a megbánás őszinteségében, valamint az MNT által tervezett nemzetmentő stratégia sikerében. Bár ne lenne igazam!

